

Turizm İşçisinin Sesi

Mart 2012 Sayı:2

Turizm işçisi köle olmayacak!

İŞÇİ SINIFI ANCAK BİRLİKTE KAZANABİLİR!

Yıllardır patronlar, turizm işçileri birleşmesin, örgütlenmesin diye mücadele ettiler. Biz örgütlenmedikçe ve gücümüzün farkına varmadıkça, turizm sektörü, bizim için uzun çalışma saatleri, düşük maaşlar ve keyfi işten çıkarmalar haline geldi. Patronlar için ise cennet.

Turizm işçileri, Türkiye'nin dört bir yanındaki emekçiler gibi işsizlik tehdidi altında çalışmaya devam ediyor. Bazılarımız ise çoktan işten çıkarıldık, askıya alındık, ücretsiz izinlere yollandık.

Geçen sayımızda da belirtmiştik; kölelik koşullarındaki çalışma şartları kader değil. Şimdi de tekrarlıyoruz; bilinçlenip, örgütlü mücadeleyle atılırsak uzun lafın kısası birleşebilirsek kazanabiliriz.

Yıllarca patronlar ve onların dostu medya, örgütlü olmanın korkulacak bir şey olduğunu içimize işledi. Bizler, örgütlü olmadığımız sürece patronlar örgütlendi. Kendi örgütlerini kurdular. Kölelik sözleşmelerini bize dayattılar. Hükümetlerle birlikte hareket edip, işçi sınıfının haklarını birer birer tırpanladılar. Büyük mücadeleler sonucu kazandığımız yasal haklarımız işten çıkarılma nedenimiz oldu. Şimdi yeni bir saldırı dalgasıyla karşı karşıya-

yız. 2012 yılının ilk aylarında hükümet sözcülerinden köşe yazarlarına, politikacılara dek geniş bir çevre 2012'nin 2011'e benzemeyeceği söylüyor. Aslında söylemek istedikleri şu: *Arap coğrafyasından, Yunanistan'a dek emekçiler artık kabına sığmıyorlar. Diktatörleri deviriyorlar, hükümetleri sallıyorlar. Ya sıra Türkiye'ye gelirse! Ya sıra bize gelirse!*

Öyleyse, Türkiye için 2012 yılı 2011'e benzer bir yıl olmayacak. Patronların siyasi sözcüsü AKP hükümeti işte bu yıl için mücadeleye hazırlanıyor. Şimdi, turizm işçileri dahil tüm işçi sınıfını yakından ilgilendiren bazı hamleler yapıyorlar.

Bunların en önemlisi, geçen yılın sonunda başlattıkları tartışmayla, 12 Eylül darbecilerinin bile kaldırmaya cesaret edemediği "kıdem tazminatının kaldırılması" meselesi. Bununla da kalmıyor. Hükümet

yetkilileri, açıklamalar yapıyor. Bunlardan bir tanesi Enerji Bakanı Taner Yıldız. Beyefendiye göre çalışma saatleri kısaymış. Daha fazla arttırılmalıymış. En azından, mesai saati yasal olarak sabah 07:00'ye çekilmeliymiş. Pes demeyin. Bu ifadeler, patron sınıfının ve onun sözcülerinin, işçi sınıfına gerçekleştirmek istediği saldırılardan bir kısmı.

İşten çıkartmalar, sıfır zamlı sözleşmeler, sosyal harcamalarda kısıntılar, kazanılmış hakların budanması, esnekleştirmenin yeni yöntemleri, hepsi ve daha başkaları 2012'de gündemimizde olacak. Bu saldırıları durdurmanın tek yolu bizi bölmeye çalışan patronlara karşı bilinçlenmek, örgütlenmek ve birleşmek.

O halde yol belli, izah belli: Ancak birleşirsek kazanabiliriz!

Baskı, Sömürü ve Stajyerlik

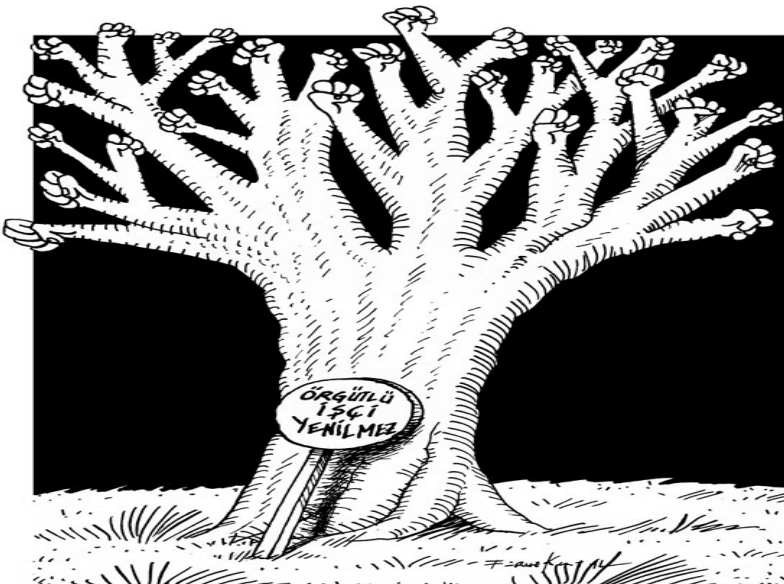
Her yıl, özellikle yaz aylarında, öğrenciler “iş öğrenmek için hazırlık süresi, mesleğini tanıma” gibi bahaneler öne sürülerek staj süresi içerisinde tam anlamıyla bir sömürü ile karşılaşıyorlar. Bu sömürü, stajyer öğrencileri ucuz işçi olarak kullanıp artı-değer kazanmanın en kısa yolundan başka bir şey değildir. Staj süresinde olan ve kısa dönemde de olsa işçi olan öğrenciler, getir götür işinden, iş ile alakalı vasıfsız gereçlerle uğraşmasına kadar her şey ile meşgul ettirilirler. Amaç basittir: Bu dönemlik işçinin ucuz işgücünü kullanarak patronun karına katmak.

Stajyer öğrencinin üzerindeki ekonomik sömürü bir yana, psikolojik, bazen fiziksel baskıya kadar giden baskı yöntemleri ile karşı karşıya bırakılır. Örneğin, bir otelde bütün birim şefleri kendi bölgesindeki işçileri ezmekle kalmayıp stajyer öğrencilere de elini uzatmakta, “bunu yap yoksa stajını yakarım” gibi tehditlere varan sözler sarf ederek stajyer işçinin elini kolunu bağlamaktadırlar.

Ayrıca çalışma saatlerin denge-sizliği ve uzunluğu hem işçiler için hem de stajyer öğrenciler için bir kâbus oluşturmaktadır. Daha özel bir örnek verecek olursak, bir otelin en önemli bir bölümü olan mutfak bölümünde; usta, usta başı, şef stajyerlere baskı kurmakta hatta bazen hakaretler bile savurabilmektedir. Bu baskılar, sömürüler sadece turizm sektöründe değil bütün sektörlerde meydana gelmektedir. Ayrıca stajyer öğrencilerin de yarın işçi sınıfına dahil olacağı göz önüne alındığında, yani hem işçi sınıfı hem stajyerlik bağlamında bir mücadele ve örgütlenme sorusu ortaya çıkmaktadır.

Bunun cevabı sendikalaşmak ve bu mevzide haklarımız için mücadele vermektir. İşte bu yüzden, bugün, özellikle turizm sektöründe sendikalı olmak ve işçi sınıfının çıkarlarını gözeterek örgütlerde örgütlenmek en acil görevdir.

İzmir’den bir turizm öğrencisi

AYIN SORUSU?

Departmanlar arasındaki kavga turizm işçilerine ne kazandırır?

Otelde dikkatimi çeken bir şey var. Biz turizm emekçileri, otelde ya da tatil köyünde çalışırken farklı departmanlara ayrılmışız. İdari personelden, mutfağa, ön bürodan, kat hizmetlerine, çamaşırhaneden servise birçok farklı departman var. Ancak aramızda adı koyulmamış bir mücadele veya düşmanlık var.

Şöyle ki; bizler otele gelen misafirin iyi ağırlanması için özellikle yaz aylarında, yüksek sezonda çitimizi çıkarmadan birlikte çalışıyoruz. Otelin daha fazla kar yapması, en önemlisi de işsiz kalmamak için didinip duruyoruz. Karşılığında ne aldığımız zaten belli! Hal böyle iken ekmeğini taştan çıkartanların birbirine düşman olması niye? Neden birbirimizin kuyusunu kazıyoruz? Bizler, aynı hizmeti farklı departmanlarda çalışarak üreten işçileriz. Birbirimize düşmanca değil, sınıf kardeşliği çerçevesinde bakmalıyız.

Düşmanca bakmamız gereken ücretlerimizi kısan, izinlerimizi kaldıran, sosyal ve ekonomik haklarımızı gasp eden ve bizi işten çıkartanlardır. Turizm işçileri birbiriy-le kavga etmemeli; onları bu düzene mahkum eden, ücretli köle haline getiren patron sınıfa karşı mücadele etmelidir.

Antalya Merkez’den işsiz bir turizm işçisi

Turizmde Örgütsüz Olmak

Merhaba ben, Antalya'dan bir turizm işçisiyim. Ben de diğer turizm işçileriyle birlikte hemen hemen aynı sorunları yaşıyorum. Hemen hemen dememin nedeni ben resepsiyon departmanında çalışıyorum. Haftada iki kez mesaiye kalıyorum ki bunların karşılığı da ödenmiyor. Ücret olarak da asgari ücretin biraz fazlasını alıyorum.

Bunlara karşı sesimi çıkardığımı gördüklerinde hemen kapının önünü gösterdiler. Söyledikleri de şu: Ya bu koşullarda çalışırsın ya da çıkarsın. Ama otele girdiğimde bana söylenen bir yalan vardı: Hepimizin bir

aile olduğum. Ama sesimin ilk çıktığı an ailenin üvey evladı muamelesi görmeye başladım. O zaman anladım ki benim gerçek ailem sınıf kardeşlerimdir.

Patronlar, sömürüyü gizli biçimde değil, göstere göstere yaparlar. Buna karşı ben de turizmde haklarımı öğrenmeye başladım. Bana yapılan sömürünün karşısında dimdik ayakta durmaya başladım. O zaman tek başıma mücadele verdiğim için kaybettim. Çünkü bir işçiyi tek başına ezmek kolaydır. Aslında tek başına mücadele değil birlikte verilecek mücadele zafere ulaşacağını anla-

dım. Bir söz vardır *“Bir odunu kırması kolaydır ama bir tutam odunu kırması zordur”* Bir turizm işçisi ezmek kolaydır ama örgütlü bir milyon turizm işçisini ezmek zordur. Buna örnek vermek gerekirse çalıştığım bir otelde sık sık düğün organizasyonları yapılırdı. Burada mutfak işçileri fazla mesai yaparlar. Bir bayram öncesi mut-

fak işçileri o bayramın daha iyi geçmesi için departman müdüründen avans istediler. Departman müdürü bunu muhasebe müdürüyle görüşüp işçilere olumsuz cevap verdi. Cevap karşısında işçiler, müdürlerine ya istediğimiz avansı verirsiniz ya da düğünlerde çalışacak

başka insanlar bulursunuz dediler. Bundan beş dakika sonra istedikleri avansı aldılar. Birlikte verilen mücadele sadece onların geri alabileceği bir para değil insanca yaşamamızın tek çaresidir.

Bugün otellerde, acentalarda, restoranlarda yani turizmin karış karış her yerinde birlikte örgütlenip turizm patronlarına karşı direnmeliyiz. Onlar bizi her gün nasıl sömüreceklerini konuşuyorlar. Bugün bize karşı örgütleniyorlar.

Antalya Merkezden bir turizm işçisi

Concorde Otel'de İşten Çıkartmalar İçin Dayatmalar!

Geçen aylarda, Antalya Concorde De Lux Otel'de yüz kızartıcı olaylar meydana geldi. Otel patronu, işçileri işten daha kolay çıkarabilmek için yüz elli bir madde dayattı. Bu maddelerden bazıları şunlar: *“Müşterilere veya personellere cinsel tacizde bulunmayacağım”*, *“Bir üst amirime karşılık vermeyecek, birlikte çalıştığım kişilerin onurunu zedeleyici davranışlarda bulunmayacağım”*, *“Günlük işçilerin yetişmediği sürelerde, amirimin talimatıyla normal çalışma saatleri dışında fazla mesai yapmak, arkadaşlarıma yardım etmek ve başkalarının yerine çalışmam gerektiğini biliyorum”*, *“Yukarıdaki kurallara uymayan arkadaşlarımı en yakın amirime bildireceğim”*.

Bunlar sadece bir kaç. İnsan onurunu zedeleyecek bir çok madde Concorde işçilerine dayatılıyor. Bu sözleşmeyle Concorde Otel patronu, turizm işçilerini potansiyel tacizci olarak görüyor ve onları kendi iş arkadaşlarını ihbar etmeye teşvik ediyor.

Aynı zamanda, mesai saati dolan bir işçi, talimatla fazla mesaiye zorlanıyor. Başkasının yerine çalışan işçi, bu sözleşme maddelerinden ötürü fazla mesai ücreti talep edemiyor. Bunların yapılmaması sonucu ise işçiler işten atılmakla tehdit ediliyor.

Concorde Otel işçisine dayatılan kölelik sözleşmelerine benzer sözleşmeler Antalya'nın birçok yerinde de dayatılıyor. Bizler, turizm işçileri olarak kölelik sözleşmelerini yırtacak olan gücün, örgütlü olmaktan geçtiğini biliyoruz.

Antalya Kundu'dan bir turizm işçisi

Haklarınızı Biliyor Musunuz ?

Hepimiz turizm sektöründe patronlara karşı hangi haklarımızın olduğunu bilmiyoruz. Turizm İşçisinin Sesi olarak kazanılmış ekonomik ve sosyal haklarımızın bir kısmını okuyucularımızla paylaşıyoruz. Turizm işçilerinin, patronlara karşı kazanılmış haklarını bilerek mücadele etmesinin önemini vurguluyoruz.

İlk önce tüm turizm işçilerinin, iş kanununun belirtilen süreden çok üstünde çalıştığını hepimiz biliyoruz. İş kanunda belirtilen çalışma süresi haftalık 45 saattir. Kanuna göre patronlar, günlük çalışma süresini 11 saatten fazla tutamazlar.

Çalışma saatleri aylık olarak fazla mesailer dahil toplam 270 saattir. Fazla mesainin ücretini patron ödemek zorundadır. Ayrıca resmi tatillerde patron, işçiyi çalıştırırsa bu da fazla mesaiye girer.

Hepimizin merak ettiği diğer bir konu ise işe başladığımızda bize imzalatılan iş sözleşmeleri. Düzenlenen iş sözleşmeleri iş kanuna uygun bir şekilde hazırlanmalıdır. Örneğin, bir iş sözleşmesinde “sendika üyesi olmak işten çıkarılma nedenidir” gibi bir madde bulunamaz. Eğer böyle bir madde varsa hukuki değildir.

Diğer bir konu ise ücretler. Patron işçiyi kanunda belirtilen haliyle en az asgari ücret verebilir. Bundan daha düşük bir ücret

veremez. İşe başladığında patron işçiyi sigorta yapmak zorundadır. Eğer patron sigorta yapmaz ise işçi, Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü’ne başvurarak sigortasının yapılmasını isteyebilir.

Tüm turizm işçilerinin merak ettiği ve patronların kaldırılmasını istediği diğer bir hakkımız ise kıdem tazminatı. Patron, haklı sebebi olmaksızın işçiyi işten çıkardığı durumda işçi ihbar süresi kullanılmamışsa ihbar tazminatı almaya, işe başladığı süre bir yıl ve üzeri ise kıdem tazminatı almaya hak kazanmıştır. Her işletmenin muhasebe kayıtlarında kıdem tazminatı karşılığı olarak yıl sonu işlemlerinde yer alır. Eğer bir işletme kıdem tazminatını ödemiyorsa, işçi iş mahkemesine başvurarak dava açabilir. Bu dava 10 yıl içinde açılmalıdır, iş kanuna göre 10 yıl içinde kıdem tazminatı verilmezse zaman aşımında işçi kıdem tazminatı hakkını kaybediyor. Örneğin; 2000 yılında işine son verilen bir işçi 10 yıl içinde kıdem tazminatı ödenmedi. İşçi bu süre zarfında kıdem ile ilgili hiçbir yasal yola başvurmamış ise 2010 yılında işçi kıdem hakkını iş kanununda belirtilen 10 yıllık zaman aşımı süresini dolduğundan dolayı kaybeder.

Bundan sonra biz de patronlara karşı haklarımızı bilerek mücadele edeceğiz.

Yaşasın Dünya Emekçi Kadınlar Günü!

8 Mart’ın Dünya Emekçi Kadınlar Günü olarak ilan edildiği 100 yılı aşkın bir tarihe dayanıyor. Bugün sermaye tarafından ne kadar içi boşaltılmaya, bir sevgililer gününe indirgenmeye çalışılsa da 8 Mart’ı tarihe kazıyan, emekçi kadınların mücadelesi olmuştur. Bu tarihi bilmek ve hatırlamak, geçmişte mücadelemizin yolunu kimlerin açtığını görmek ve bugün hangi yoldan yürümek gerektiğini anlamak açısından önemli.

8 Mart nasıl ortaya çıktı?

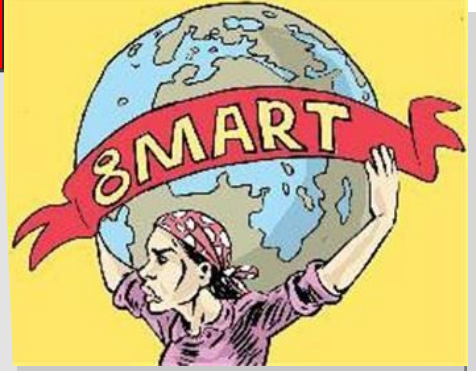
Önce, 1857 yılında mücadele sahnesine New York’ta günde 15-16 saat çalışmaya zorlanan dokuma işçisi kadınlar çıktı. 10 saatlik iş günü ve insanca çalışma koşulları talebiyle greve gittiler. Grev kanlı bir şekilde bastırıldı, çok sayıda kadın tutuklandı ya da öldürüldü.

1908 yılında ise yine New York’ta bu kez 15 bin tekstil işçi kadın, doğum izni, daha yüksek ücret, daha kısa çalışma saatleri ve oy hakkı talebiyle

başlattıkları ve “Ekmek ve Gül” sloganı ile sembolleşen bir mücadele başlatıldılar. Tekstil işçisi kadınların diğer işçilerle ilişkilerini kesmek için kadınları fabrikaya kilitlediler ve fabrikada çıkan yangın sonucu 129 kadın işçi yaşamını yitirdi.

Bu “bilinmeyen nedenle” çıkan yangından iki yıl sonra, 1910 yılında, Danimarka’da toplanan Uluslararası Sosyalist Kadınlar Konferansı’nda Clara Zetkin bir günün Dünya Emekçi Kadınlar Günü olarak kutlanmasını önerdi. Konferans bu öneriyi II. Enternasyonal’e iletti ve öneri kabul edildi.

Dünya Emekçi Kadınlar Günü’nün tüm dünyada ortak tek bir gün olarak belirlenmesi ise yine başka bir mücadeleye dayanıyor. Rumi takvime göre 23 Şubat, Miladi takvime göre ise 8 Mart 1917 tarihinde Rusya’da işçi kadınlar

savaşa ve yoksulluğa karşı greve gittiler. Bu grevle birlikte patlak veren ve tarihe Şubat Devrimi adıyla geçen olaylar karşısında çaresiz kalan çar tahttan indi ve görevi ele alan geçici hükümet, kadın işçilerin taleplerini kabul etmek zorunda kaldı. Bu mücadele sonucunda kadınlar oy hakkını elde ettiler.

Bu büyük greve atıfla 1921 yılında toplanan II. Uluslararası Sosyalist Kadınlar Konferansı, Dünya Emekçi Kadınlar Günü’nün her yıl 8 Mart’ta kutlanmasına karar verdi.

Turizm İşçisinin Sesi, aylık işçi bültenidir. Adres: Kışla Mah. Güllük Cad. Tugayoğlu Apt. No:22 D:39 Tel: 0544 915 45 34—0 505 766 95 23

☆ turizmiscisi@gmail.com facebook.com/turizmiscisininsesi twitter.com/turizmiscisi turizmiscisi.blogspot.com ☆